

# HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 21 mars 2018

Mål nr

Ö 2851-17

## **PARTER**

### **Klagande**

PH

Ombud: Advokat AB

## **SAKEN**

Rättegångsförseelse

## **ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Göta hovrätts beslut 2017-05-11 i mål B 206-17

---

## **HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE**

Högsta domstolen avslår överklagandet.

## YRKANDE I HÖGSTA DOMSTOLEN

PH har yrkat att Högsta domstolen ska upphäva hovrättens beslut att döma honom till penningböter för rättegångsförseelse.

## SKÄL

*Bakgrund*

1. Advokaten PH förordnades av tingsrätten som offentlig försvarare för en person som var åtalad för sexuellt ofredande. Tingsrätten dömde den tilltalade enligt åtalet till villkorlig dom och dagsböter samt förpliktade honom att betala skadestånd till målsäganden. Den tilltalade överklagade, genom PH som ombud, domen till hovrätten och yrkade att åtalet och skadeståndstalan skulle ogillas. I överklagandeskriften uttalade PH bl.a. följande.

*”Skaraborgs tingsrätts fällande dom saknar all logik och bygger enbart på subjektiva fördomar, subjektiva förutfattade meningar samt subjektiv tro”  
”Jag kan tyvärr inte finna annat än om den tilltalade istället för [NN] från Gaza hade varit en etnisk svensk 55-årig man hade den tilltalade mot angiven bakgrund inte blivit fälld/funnits skyldig bortom varje rimligt tvivel, av den eniga tingsrätten!  
Skaraborgs tingsrätts fällande dom har således grundats på ren, medveten eller omedveten, rasism från de enskilda domstolsledamöternas sida.”*

2. Hovrätten har funnit att PH uttalat sig otillbörligt om tingsrättens ledamöter och har dömt honom enligt 9 kap. 5 § rättegångsbalken för rättegångsförseelse till penningböter 1 000 kr.

*Rättsliga utgångspunkter*

3. Enligt 9 kap. 5 § första stycket rättegångsbalken kan den som muntligen inför rätten eller i rättegångsskrift uttalar sig otillbörligt dömas till penningböter.

4. Bestämmelsen bidrar till att domstolsförfarandet kan genomföras under ordnade former och med en saklig inriktning, utan att hindra parterna från att utföra sin talan och hävda sin ståndpunkt på ett rättframt och tydligt sätt.

*Otillbörliga uttalanden*

5. Vad som är att anse som ett otillbörligt uttalande får prövas mot bakgrund av omständigheterna i det enskilda fallet och det sammanhang där uttalandet görs. Innehållet i uttalandet måste bedömas främst med hänsyn tagen till dess sakliga relevans för den berörda frågan. När det gäller en parts processföring ligger det i sakens natur att parten argumenterar för en annan uppfattning än motparten. Detta kan komma att uttryckas med starka ord utan att det anses otillbörligt. Så kan vara fallet även i förhållande till domstolen. Exempelvis kan en part vid ett överklagande behöva framhålla svagheter i domstolens bedömning av frågorna i målet (jfr 51 kap. 4 § första stycket 3 rättegångsbalken). Parten kan då ha skäl att peka på förhållanden som talar för att domstolens resonemang påverkats av irrelevanta faktorer.

6. Det finns ofta anledning att skilja på uttalanden från parten personligen och uttalanden från partens ombud. Partens egna uttalanden kan få betraktas med större överseende mot bakgrund av den betydelse som ett mål typiskt sett har för en part.

7. Det kan i regel ställas högre krav på saklighet och ordval när uttalanden görs av ett ombud, särskilt när ombudet är advokat eller annars juridiskt skolad. I synnerhet gäller detta när uttalandet framförs efter överväganden och kanske i skriftlig form och därför inte framstår enbart som obetänksamt. Vid bedömningen av ett ombuds agerande får det betydelse om uttalandet har varit befogat med hänsyn till klientens intressen.

8. Det finns alltså ett betydande utrymme för en part och ombudet att muntligen eller skriftligen framföra sina synpunkter i ett domstolsförfarande, även i fall då det sker med ett uttryckssätt som är mindre lämpligt. Däremot aktualiseras ett ansvar för rättegångsförseelse bl.a. när uttalandena måste ses som rent osakliga och kränkande. Intresset av att parten, personligen eller genom ombud, ska få uttrycka sin ståndpunkt talar dock för att det ska röra sig om förhållandevis klara överträdelser.

#### *Bedömningen i detta fall*

9. PH:s uttalande i överklagandeskriften till hovrätten innefattar ett påstående om att ledamöterna i tingsrätten har grundat sin dom enbart på det förhållandet att den tilltalade hade en viss etnisk bakgrund och baserat bedömningen på medvetet eller omedvetet rasistiska värderingar. Ledamöterna skulle alltså enligt PH ha brustit i sin skyldighet att vid prövning av åtalet endast beakta omständigheter som är rättsligt relevanta. Detta får ses som en allvarlig beskyllning från ett ombuds sida.

10. PH tycks ha grundat sitt påstående enbart på det förhållandet att domen gick hans klient emot. Han har varken i överklagandeskriften eller senare anfört något som kan uppfattas som ett sakligt stöd för påståendet eller som annars skulle kunna göra uttryckssättet försvarligt. Hans uttalande måste

anses otillbörligt och utgör därmed en rättegångsförseelse. Hans överklagande ska följaktligen avslås.

---

---

---

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Johnny Herre, Agneta Bäcklund, Lars Edlund (referent) och Malin Bonthron  
Föredragande justitiesekreterare: Maria Arnell